

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Aleksander
Nazwisko: Kassaraba
Miejsce urodzenia: Wólka Hamulecka (Lwów)
Data urodzenia: 12-08-1899
Imię ojca: Jan
Imię matki: Anna
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Katowicach z 24.10.1946 Aleksander Kassaraba został uznany winnym tego że od końca 1945 do września 1946 założył nielegalny związek i brał w nim udział jako przywódca. Został skazany na karę śmierci na mocy art. 16, § 1 dekretu z dn. 13.06.1946 o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa. W uzasadnieniu podano, że „w roku 1943 na terenie Kościejowa pow. Lwów została zorganizowana w ramach AK organizacja miejscowa „Samoobrona Wsi”, której Aleksander Kassaraba był przywódcą. W trakcie przesiedlenia na tereny pow. głubczyckiego „Kassaraba polecił członkom tej organizacji zabrać ze sobą broń (...) tak więc gromadził na terenie Suchej Psiny znaczną ilość broni w rękach swych dawnych podwładnych z organizacji Samoobrona Wsi”. Jesienią 1945 spotkał się z „członkiem organizacji NSZ, który zarządził by Kassaraba wznowił pracę konspiracyjną”. 10.03.1946 członkowie organizacji pod przywództwem Kassaraby dokonali napadu rabunkowego we wsi Wojnowice. Prezydent Krajowej Rady Narodowej nie skorzystał z prawa łaski. Wyrok śmierci został wykonany 13.11.1946 w więzieniu w Sosnowcu. W dalszych dokumentach podany jest pseudonim Aleksandra Kassaraby – „Kamień”. W teczce znajdują się także informacje dotyczące sprawy agenturalnego rozpracowania kryptonim "HKO". Podstawą założenia sprawy były doniesienia informatora pseudonim "Berd"/"Berda". Dochodzenie prowadzone przez PUBP w Głubczycach wykazało, że były one sporządzane przez funkcjonariusza UB Józefa Adamusa, referenta Referatu III PUBP w Głubczycach, a agent o pseudonimie "Berd"/"Berda" w rzeczywistości nie istniał. Aleksander Kassaraba nie występuje w fałszywych doniesieniach.

IPN Ka 04/4955 (26929/II)

Akta sprawy karnej przeciwko Aleksanderowi Kassarabie i innym oskarżonym o to, że w latach 1945-1946 w Suchej Psinie byli członkami zbrojnej grupy przestępczej lub nielegalnej organizacji, stawiającej sobie za cel obalenie siłą ustroju Polski Ludowej, przechowywali posiadane nielegalnie kilka sztuk broni, a także dokonali napadu rabunkowego. Aleksander Kassaraba został skazany 24.10.1946 przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Katowicach na karę śmierci na mocy art. 16, § 1 dekretu z dn. 13.06.1946 o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa. Został uznany winnym tego, że od końca 1945 do września 1946 był założycielem i brał udział jako przywódca w nielegalnym związku „gromadzącym środki do walki orężnej”. Mimo zwrócenia się do Prezydenta Krajowej Rady Narodowej z prośbą o rewizję wyroku i ulaskawienie Prezydent KRN nie skorzystał z prawa łaski. Wyrok wykonano 13.11.1946 poprzez rozstrzelanie.

IPN Wr 96/73 (RD 26/46, Pr. R 115/46).

Charakterystyka nielegalnej organizacji „Armia Krajowa - Samoobrona Wsi” pod dowództwem Aleksandra Kassaraby, działającej na terenie pow. głubczyckiego w latach 1945-1946. Materiały opracowane w 1975 roku w Wydziale „C” KWMO w Katowicach na podstawie akt o sygn. 26929/II. Według Charakterystyki nr 200 organizacja „Armia Krajowa - Samoobrona Wsi” została utworzona w okresie okupacji na terenie wsi Kościejów w obwodzie lwowskim, a jej przywódcą był Aleksander Kassaraba. W czerwcu 1945 mieszkańcy Kościejowa zostali repatriowani na tereny powiatu głubczyckiego do wsi Sucha Psina. Mieszkańcy Kościejowa, za poleceniem Kassaraby, zabrali ze sobą broń by „przechowywać ją potajemnie”. Jesienią 1945 Kassaraba nawiązał kontakty z innymi członkami AK w celu wznowienia działalności konspiracyjnej. „W listopadzie 1945 Kassaraba zwołał zebranie organizacyjne polecając członkom swej grupy przynieść broń w celu dokonania jej przeglądu”. Na zebraniu byli obecni wszyscy członkowie grupy AK, „Kassaraba zapoznał obecnych z celem i formą działalności nielegalnej organizacji AK polecając starannie utrzymywać i konspirować broń. (...) Członkowie tej organizacji wywodzili się ze środowiska chłopskiego. Teren działania obejmował pow. Głubczyce”. „Na wyposażeniu członków nielegalnej organizacji było 10 jednostek broni palnej oraz większa ilość amunicji”. Dnia 10.03.1946 członkowie „AK Samoobrona Wsi” w składzie czterech osób, dokonali „napadu rabunkowego z bronią w rękę na sołtysa wsi Wojnowice (...), rabując mu parę koni i wóz, sprzedając je potem za sumą 70 tys. złotych”. Sprawę członków nielegalnej organizacji „AK Samoobrona Wsi” prowadził Wydział Śledczy WUBP w Katowicach. Likwidację jej działalności zakończono 05.09.1946 aresztowaniem dziewięciu członków tej organizacji. Aleksander Kassaraba został skazany na karę śmierci - wyrok wykonano, inni zostali skazani na karę więzienia.

IPN Ka 057/196 t. 1-2, IPN Ka 057/521, IPN BU 0174/201.

Aleksander Kassaraba, ps. „Kamień” wymieniany jest w charakterystyce struktury i działalności WiN w okręgu śląsko-dąbrowskim w okresie od września 1945 do końca roku 1949. Był on dowódcą „zbrojnego ramienia” przy rejonie głubczyckim (głubczyckim). Aleksander Kassaraba „członek AK, grupy >Samoobrona< w Kościejowie pow. Lwów (...), wrogo ustosunkowany do polityki PRL” nawiązał kontakt z członkami WiN w marcu 1946. Od 05.04.1946 był dowódcą „grupy zbrojnej WiN na terenie Suchej Psiny” zrzeszającej byłych członków AK z Kościejowa. Brał udział w napadzie na sołtysa Wojnowicach. Przed aresztowaniem ukrywał się, jednocześnie przekazywał WiN informacje dotyczące aresztowań i wojsk radzieckich. Został skazany na karę śmierci wyrokiem z 24.10.1946 Wojskowego Sądu Rejonowego w Katowicach. Wyrok wykonano.

IPN Wr 09/1211 (1/1211, charakterystyka nr 26/79, t. I).

Aleksander Kassaraba (Kasaraba) występuje w analizie agenturalnego rozpracowania kryptonim „Radwan” opracowanej przez Sekcję II Wydziału III WUBP we Wrocławiu w lipcu 1948. Według analizy na terenie południowo-zachodniej części kraju działały nielegalne organizacje „o zabarwieniu WiN”, które zreorganizowały na tym terenie swoją działalność konspiracyjną z okresu okupacji niemieckiej na terytorium okręgu lwowskiego. W strukturze organizacyjnej okręgu lwowskiego występowały dzielnice (północ, południe, wschód), w ramach tych dzielnic rejon, z których każdy posiadał swoje ośrodki „które w okresie okupacji istniały w obrębie okręgu lwowskiego, a następnie zostały przerzucone na teren kraju”. Aleksander Kassaraba, ps. „Kamień”, wymieniany jest jako komendant ośrodka Kościejów w rejonie V dzielnicy północ.

IPN Wr 032/405 (2364/IV).

Aleksander Kassaraba wyrokiem z 24.10.1946 Wojskowego Sądu Rejonowego w Katowicach został skazany na łączną karę śmierci na mocy art. 16, § 1 dekretu z dn. 13.06.1946 o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa i art. 259 kk. za przynależność do nielegalnych organizacji (AK, WiN, NSZ), posiadanie nielegalnej broni i napad rabunkowy. Wyrok wykonano 13.11.1946. Postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Katowicach z 28.08.1997 stwierdzono nieważność wyroku. Był figurantem sprawy o sygn. 26929/II w związku z tym, że w czasie okupacji należał do AK i zorganizował na terenie Kościejowa w powiecie lwowskim organizację pn. „Samoobrona Wsi” („Samodzielna Wieś”). W 1945 roku, po przyjeździe do Suchej Psiny w powiecie głubczyckim, dowodził nadal tą organizacją i nawiązał kontakt „z członkami innej nielegalnej organizacji NSZ (...) celem kontynuowania wrogiej antypaństwowej działalności”. Wraz z innymi 10.03.1946 dokonał napadu rabunkowego z bronią w ręku we wsi Wojnowice.

Kartoteka ogólnoinformacyjna WUSW w Katowicach, kartoteka ogólnoinformacyjna WUSW w Opolu, kartoteka ogólnoinformacyjna MSW w Warszawie, repertorium WSR w Katowicach, dziennik archiwalny WUSW w Katowicach.